

שכפל בפסוק הזה שפי' עסקינו בתורה יקרא עלינו שם חכמים ונבונים. והענין בזה כי בחכמת ס'ת שלנו הוא מעט הכמות כתוב בתוכו איזה ספורי מעשים שעברו ואיזה מלות וחוקים ומשפטים אשר ינהגו בהם עם צ"י. ואמנם אי אפשר מבלי שידעו שארי החכמות כולם כי אי אפשר להגיע לקבל עדות החודש מבלי שנדע כל דקדוקי הלוק החממה והלבנה ומסלוליהם, וא"ל לרוב המכשף אם לא נדע שרשי המכשף וחכמת בני קדם, והלכות טרפות מבלי נדע חכמת הנתוח על אופן היותר דק ועמוק, ושירי הלויס מבלי נדע חכמת המוסיקא, והלוקות א"י מבלי ידיעת מדידת הארץ וחכמת השיעור ואגרופים, וזריעת כלאים וייקתם מבלי הבדלנאמיע, וכמה הפליגו חכז"ל בל"ט מלאכות נשבת שנראה מהם בקיאותם בכל המלאכות כגון האריגה וכלי האריגה וכל חכמת הטבע, ופילוסופי' האלוהי הוא העולה על כולם שצריכים לידע ולהבין פשטות התורה ולקיים מצוותיה, ואין שום זכר מכל ה"ל בתורה ואין לנו שום ספר מחובר על זה, והאומות יש להם בכל אלו חכמים וחבורים רבים, ועל כרחינו ללמוד מספריהם כל חלו וד' אמר והגית בו יומם ולילה ואמרו חכז"ל מינה לא תזוע, וכששאלו מהו ללמוד חכמת יונית השיבו ילמדנו בשעה שאינה לא יום ולא לילה דכתיב והגית בו יומם ולילה [מנחות ז"ט:], ואין כאן שעה פנויה ללמוד כל חלו ועוד כתיב [דברים י"ח ט'] לא תלמד לעשות וגו', ואין נחת רוח לפניו בהיותינו עוסקים בספריהם כלל, וא"כ מאין נדע כל הדרך לתורה והספר קטן וקצר מהכיל. אבל דע והאמן כי אם הוא זרתיים ארבו וזרתיים רחבו ארוכה ה' מארץ מדה ורחבה מני ים ואין לך כל חכמה בעולם ומה למעלה ומה למטה ולפנים ולאחור שלא נרמו במילותיה ובתיבותיה. ובלי ספק כי בפסוק החודש הזה לכם רמז כל חכמת קידוש החדש יותר ממה שהעתיק הרמב"ם מספריהם והוידע לשמש בפסוק הזה ימלא הכל מפורש ושום שכל, ועמ"ש רמב"ן [בראשית ה' ז'] בפסוק זה ספר תולדות אדם שמלא חבור מרבינו שרירא גאון שהוליא מהפסוק הזה כל עניי שרעוטי הידים והפנים, וכן כולם כי המכתב מכתב אלפים הוא, ולמה לא הלא אנו מאמינים שברא העולם בתורה [בר פ"א], א"כ ע"כ מהכרה שיה' שרשי כל החכמות העולמות משורשים בה, ויותר מהמה מה שרמוז בה סמרי תורה מה שלמעלה מהשכל מזה לא נדבר עתה. והנה חכם יתואר מי שלומד מה שכתבו לפניו ואמנם המוליא דבר מתוך דבר הוא הנקרא נכון כידוע. וע"כ בראות א"י כי אין לנו שום עסק בספריהם וגם אין אנו מסכימים עמם ואין לנו שום חבור אחר כ"ל ס'ת הזה ומ"מ הכל גלוי לפנינו עלה"ט והיותר אמתית, ידעו ויבינו כי נכונים אנוהו להוליא דבר מתוך דבר ולהבין רמזות התורה הקדושה הזאת. *

שער יוסף

(*) מה נאוו אמרי קדוש מוחזי ו"ע בפנקס קדשו משנת תקצ"ד לה"ק בפ' בשלה השייך לה"ג. והל"ק שם.

וירדו ה' ע"י. כי רמב"ן לשון יורדו משמע שהקביה למדו ע"י טבע שרעוטי הוה מסתיק המרים, אך חז"ל אמרו שהי' עץ הדורשני והקב"ה עשה גם בתוך גם מסתיק המר בשר ע"ש. ואני אומר אמת ה' הדורשני ומ"מ לא ה' שלא בטבע אלא הורדו ה' סמרי הטבע והבריאה יומל' להמתיק המים ע"י עץ המר הזה בדרך בעלי צימאיה ומי שהטבעי הטבע ית"ש יורד בתתיה, והוא מלא סודי לויאות. וכל החוקים המרחבכים בטבעיים גם כי העמיקו בחמטם עד להפליא מ"מ כיון שאינם מקובלים בעל מלאכת הטבע ית"ש. הרי הם מנששים כעוור באפילה, וכן בחכמה ועד"ן

בנחות העברי כ"ל יחירי סגולה עד שאפילו חז"ל לא ידעו בו כמ"ש רמב"ם בהקדמת המשנה ממה דאחז"ל לא הוה ידעו רבנן מה השלך על ה' יהבך וכדומה, ע"כ לא יקרא עוד שמו יהודית אך יבין לקרותו לה"ק כי אז נחברר יתר קדושתו על כל לשונות. והיות כן הרוחנו שראיה ברורה ה' להאחים שזה יוסף אחיהם, מפי המדבר בלה"ק, כי הנה להכירו שהוא יוסף כבר הכירוהו מיד בלי ספק, אך הוסיף לומר אני יוסף אחיכם רואה לומר בצחינת אחרת בקדושה ומלות וזה לא יאומן כ"ל בראיה ברורה, ע"כ ה' זה ראה ברורה, בהיות עבד בבית איש מזרי ימים רבים ועל כרחו לדבר כלשון עמו של אדוניו וכן בהיותו שליט וכל עסקיו עם אנשי מזרים וכל בני ביתו ואשתו מזריים איך לא ישכח הלשון ההוא אשר החשיף עיניך בו ואינינו וגם כי במקום עומאה ערות הארץ, אין זה כ"ל לעולם קדושתו ורוב עסקו בתורה כמ"ש במ"ר שם על פסוק [בראשית ל"ט ג'] וירא אדוניו כי ה' אמו ראהו מלחש ונכנס מלחש ויולא, א"כ היה עדות נאמנה כי עודנו אחיהם כמקדם וראיה גדולה היא ונלמד ממנו.

אך

כבר כתבנו כי אין זה ראה חלף להמנוסה בו ומשום כן לא קראו לה"ק בבית ראשון מפני שלא ניסו באלה. והנה אמנם השבטים בלי ספק שהי' גם הם מנוסים שהרי גם כל עסקיהם עם יושבי הארץ מעולם הכנעני והפריזי ויותר יהודה שירד מאת אמו והתחבר עם איש עדולמי, בודאי בחנו וראו מהירות שכחת הלשון ואיך היו צריכים להתחזק במעוז כדי שלא יעשה אבר כנשרים לעוף למרחוק. אך בנימין הלדיק שלא זו מבית אביו מעולם ולא ידע דבר רע זה לא היה מנוסה והוא לא יאמין ליוסף בידעו לדבר בלה"ק שיהי' נשאר בלדקתו. והנה נראה לי מה שהראה שהוא מהול אין הכוונה שהוא מהול ממש שזהו פשיטא אלא שלא פגם שום פגם והרבה בצרית קודש שאלולי כן היה יוכר באבר הקודש ההוא כי נמשכה ערלתו, וזה לא יוכר לכל רואי צעני בשר כי אם לזכי הראות קדושי עליונים המכירים ברוחניות כידוע. והנה חשב בלחיו אולי לא יוכו לזה ובשגם שכבר הוליא עליהם דבר שנחשדו צעיניו שנתייחדו עם בת גויי הארץ א"כ כבר ילאו מכלל זכי הראות להכיר במילתו, אמנם הם יכירו בנסיון מדברו נחות לה"ק כי לא נשתנה מעולם קדושתו ולדקתו אך צנימין שאין לו נסיון להכיר בלשון, אמנם כן לעומת זה הוא יליץ ויביט במילתו שלא נמשכה ערלתו. נמלא היה לרץ שני עדים נאמנים צרית הלשון וצרית המעור לשני כתות מאחיו, צנימין מלד אי' וארי האחים מלד השני, והיינו דקאמר עיניכם הוראות ועיני אחי צנימין. שאני מל ושגם פי שמדבר אליכם בלה"ק, וכי ראוי שיאמר ועיני אחי צנימין רואות ואחס שומעים כי פי המדבר אליכם, אלא שלא ראה לצייתם להדיא ע"כ ה' כוללם יחד וא"ש וק"ל.

כתיב

במגילת קינות אותי נהג ויולך חשך ולא אור. וילד הכפל פשיטא כיון שהוא חשך אינינו אור. ליישב בהבין מ"ש צנימין כי צח' טבת שהועתקה תורה יונית ה' חשך בעולם ומה טעם לחשך הזה ומליו בם יוסיפין וצ"י מאור עינים שהי' אורה ושמחה ליהודים והשיגו ע"י כבוד גדול והמלך והעמים הכירו יקר התורה כי רבה היא. ליישב ל"ל בהקדים דכתיב [דברים ד' ו'] ושמרתם ועשייתם כי היא חכמתכם וציונתכם לעיני העמים וגו' ואמרו רק עם חכם וגבון סגוי הגדול הזה, הרי אתה רואה